

Növeljük közben bevételeinket; intenzívebben hasznosítjuk a Zeneházat, bevételt jelentő hangversenyeket szervezünk. Minimalizáltuk a közüzemi díjakat – bizonyos szerződéseket fel is mondtunk már (ami nem azt jelenti, hogy ne fizetnénk ki a villanyszámlát). Jelentősen csökkentek a juttatások – csak az ebédpénz maradt meg, de az is kevesebb, mint eddig. Megszűnt a telefonkedvezmény, felére csökkent a hangszerkarbantartásra adható éves keret, csökkentek illetve megszűntek bizonyos szociális segélykeretek, ritkábban utalható a ruhapénz is.

– *Mit gondol, nem érzik magukat kutya-szorítóban a muzsikusok? Annak idején, amikor a Zeneházzal, a magas fizetéssel és az egyéb anyagi juttatásokkal, valóban a legjobbak jelentkeztek az együttesbe, pillanatok alatt érezhető volt a minőségi változás. Időközben más zenekarok is óriási pénzinjekciókat kaptak (kapnak), és ha valaki Önöknél elégedetlen lenne, váltani sem tudna, mert mindenütt telt ház van fiatal, jobbnál jobb muzsikusokkal. Végére is bármit le lehet nyomni a torkukon, hiszen nincs hová menniük.*

Néhányuknak van hová mennie, de ők bármikor felállhatnak, mert mindig lesz hová menniük. Éppen ezért is volt számomra lenyűgöző, hogyan tudta Ligeti karnagy úr kézben tartani az elmúlt hetek-hónapok eseményeit. A zenekar fellépésein semmi nem érződött, a problémák valóban a legbelsőbb berkeken belül maradtak. Jobb lett volna természetesen, ha előbb lezárulnak a tárgyalások, hiszen akkor azoknak is több lehetőségük lett volna rendezni sorsukat, akiknek sajnálatos módon távozniuk kell.

A távozni kényszerülő kollégákat hívjuk majd kíségetni, sőt némelyikük tartósabban is visszajön gyesen, gyeden lévő kismamákat helyettesíteni. Van néhány üres zenekari hely, amelyekre próbajátékot hirdetünk. E kategóriák – első fúvós állások – nem képezték a létszámcsökkentés tárgyát.

A muzsikusoknak erős a szakmai önbecsülésük és láthatják, hogy szorult helyzetben is igyekezünk javítani sorsukon. Nem arra kell ugyanis büszkének lenni, ha kisebb pénzből ugyanannyi embert foglalkoztatunk, hanem ha kisebb pénzből, esetleg kisebb létszámmal ugyanazt a színvonalat tudjuk produkálni. Ez Ligeti karnagy úr szakmai elszántságát és tartását dicséri, mint ahogy az is, hogy nem mond le egy-egy „monstrébb” hangverseny műsorra tűzéséről sem.

Tóth Anna

Ruzsonyi Béla nagybőgő-művész, zeneakadémiai tanár, az Operaház Zenekarának szólamvezetője 2001 novemberében ünnepelte 40 éves jubileumát

– *Hogyan indult pályafutása mint zenekari művész?*

– Győrről, konzervatóriumi hallgatóként részt vettem az iskolai zenekar, valamint az Filharmonikusok munkájában. Számos neves karmester dirigált ott, Koródi Andrással is ott ismerkedtünk meg és kötöttünk életre szóló barátságot.

– *Mindig is nagybőgős szeretett volna lenni?*

– Hat éves koromban kezdtem zongorázni, majd nem sokkal utána csellózni. Ez utóbbit később nagybőgőre váltottam, de a zongora akkor is megmaradt; még a konziban is két szakot végeztem egyszerre.

– *Miért tanult zongorázni olyan sokáig, ha már akkor eldőlt, hogy nagybőgős lesz?*

– Volt két dédelgetett vágyam. Az egyik – ez valóra vált –, hogy mint nagybőgős, zenekarban játszhaszak, a másik, hogy vezényelhessek. Bár nem vált valóra, ez a szándék nagyon sokáig élt bennem.

– *Miért tett le róla?*

– Érettségi után próbajátékot hirdettek az Operaház zenekarába, ahová 17 jelentkező közül engem vettek fel. Utána nem sokkal felvételiztem a Zeneakadémiára, ahová szintén felvettek. Koródi András közbenjárására egyezett bele Szabó Ferenc, akkori rektor, hogy munkavállaló létemre tanulhassak Tibay Zoltán osztályában. Kivételes helyzetemből fakadt, hogy Tibay nemcsak tanárom volt, de ugyanakkor – Montágh Lajos mellett – szólambeli kollégám is. Bár Koródi is támogatta karmesteri ambíció-

imat, sok elfoglaltságom miatt nem jutott időm arra, hogy ezt a tervemet „melegen tartsam” és képezzem magam a cél érdekében.

– Zongoratudásának látta valaha is hasznát a zenekari játékban?

– Mint zongorista természetesen soha, de rengeteget jelentett hallás szempontjából az, hogy huzamosabb ideig tanulmányoztam zongorázni. Úgy gondolom, sokkal többet értettem így a zenéből. Jobban hallottam a harmóniakat, szólamokat, világosabb volt számomra a zenei történet. A zenekari tagként tisztában voltam a zenei szövetben betöltött szerepemmel, egy-egy hang jelentőségével, akkordbeli szerepével. Máshogy muzsikál így az ember!

– Nem bánta meg, hogy színházi zenekarhoz került?

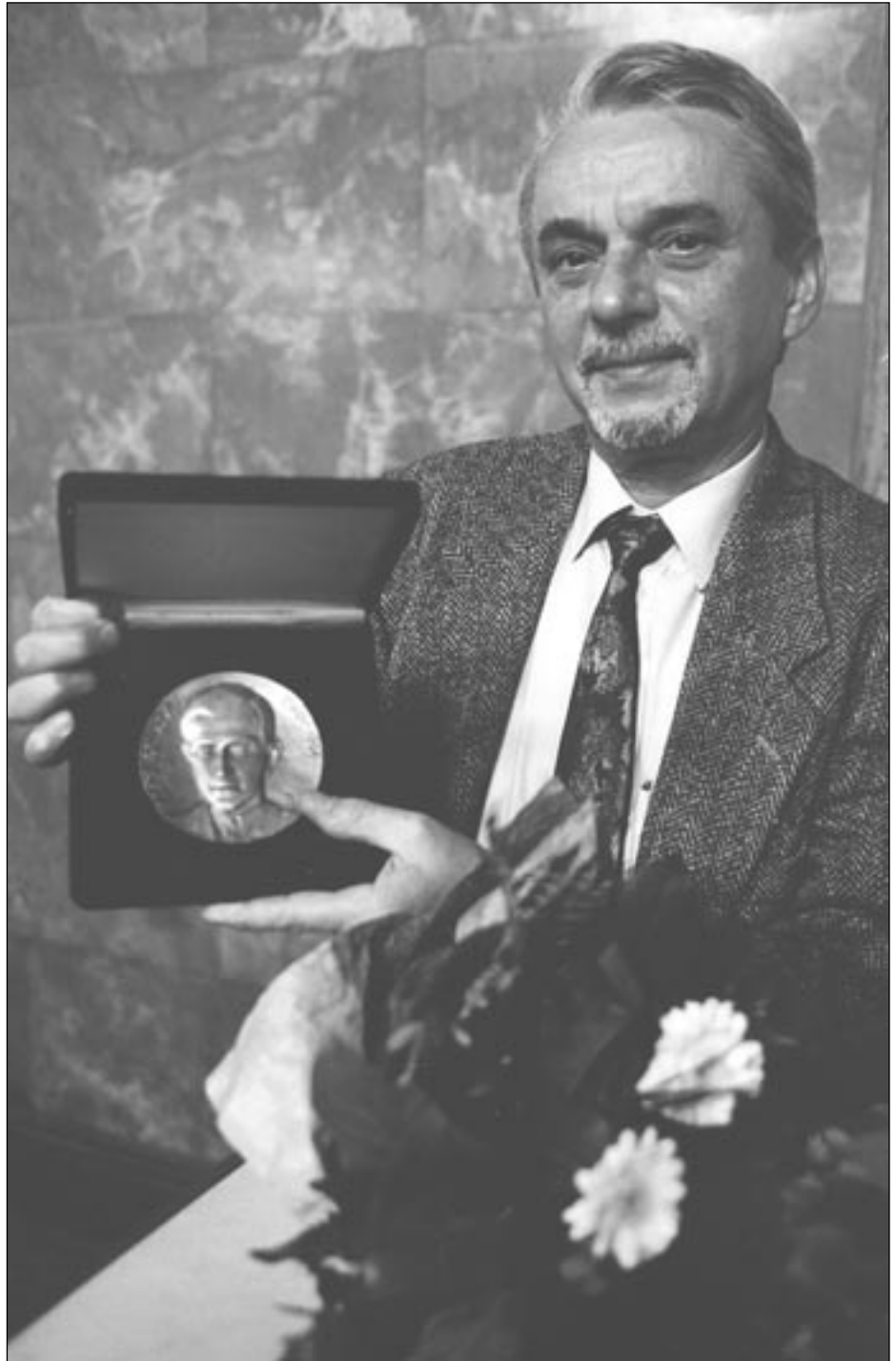
– Hívtak egy időben az egykori ÁHZ-hoz, később a Budapesti Fesztivál Zenekarhoz, de én mindig a zenekari árkot választottam. A koncert-zenekar és az opera-zenekar jellege teljesen más. Az előbbibe még Győrben volt alkalmam belekóstolni, tehát tapasztalatból mondhatom, hogy számomra az utóbbi sokkal izgalmasabb, színesebb és sokrétűbb. Mára szinte a szívemhez nőtt.

– Sok karmesterrel játszott együtt, számtalan operaénekes áriájához szolgáltatva a kísérezést. Ez nagyfokú alkalmazkodást igényel. Volt, hogy nem tudott ennek eleget tenni?

– Ha az ember ezerszázalékosan tudja a szólamát, akkor bármit csinálhat a karmester, az énekes, a játékosnak nem okozhat problémát a kért zenei megvalósítás. Próbáltam mindig a lehető legnagyobb mértékben elsajátítani a szólamomat éppen azért, hogy a zenei anyaggal szembeni biztonságos fölényem minden helyzetben megmaradjon. Egyébként az ön által említetteken kívül a tagoknak is kell egymáshoz alkalmazkodniuk. Nagyon összetett és izgalmas társasjáték, kamarazene nagy apparátusra.

– Ebben a nagy családban ön szerint milyen szerepe van a nagybőgőnek?

– Otto Klemperer mondta egyszer, hogy a zenekar csizmája a nagybőgő. Nemcsak azért, mert az van alul, hanem azért is, mert harmóniai és tempóbeli tartásban egyaránt nagyon biztosan kell áll-

nunk a lábunkon. Tehát, ennek a lábbelinek nagyon tisztának kell lennie. Amit elengedhetetlenül fontosnak tartok a szólamon belül is, az a tiszta, összehangolt, pontos játék.

– Eddig csak a munkáról beszélünk. Az ön számára mi a kikapcsolódás?

– Nagyon szertek kamarazenélni ezúttal a hagyományos értelemben. Ebben is szerencsésnek mondhatom magam, mert az elmúlt évtizedek alatt, mind a mai napig gyakran lehettem különböző

kamaraegyüttesek (Liszt Ferenc Kamarazenekar, Bartók-, Kodály Vonósnégyes) vendégművésze. Ami még nagy örömet okoz számomra az, amikor a közönség soraiból hallhatom egykori tanítványaimat különböző zenekarokban játszani. Nem egy közülük az én kollégám az Operaház Zenekarában. Nagyon jó érzés látni őket, hogy úgy állnak hozzá a muzsikához, ahogy immár tíz éve zenekadémiai tanárként próbálom nekik megmutatni.

Várkonyi Tamás